

NIEUWE LITERATUUR

A. de Groot

De rubriek "Nieuwe literatuur" zal eenmaal per jaar, in het eerste nummer van elke jaargang worden opgenomen. Vermeld worden de titels van boeken, brochures enz., bijdragen in bundels, en tijdschriftartikelen, die op een voor de lezers van dit blad relevante wijze onderwerpen uit de Nederlandse kerkgeschiedenis van de negentiende eeuw behandelen en in het voorafgaande jaar zijn verschenen. Wanneer het om niet of weinig oorspronkelijke of populaire publikaties gaat, wordt dit, waar nodig, vermeld. Bij titels, die de lezer over het onderwerp niet terstond uitsluitel geven, wordt de inhoud kort aangeduid. De titels worden doorlopend genummerd. Samenvallend met het register dat op gezette tijden op de inhoud van dit blad zal worden gemaakt, zal ook op deze rubriek een register worden vervaardigd. Eén titel kan, indien dat wenselijk is, op meer dan één plaats worden vermeld. De rubriekindeling is zeer ruim gehouden, aangezien het niet te verwachten is, dat er telkens over gespecialiseerde onderwerpen literatuur te vermelden is. Binnen de groepen worden de hieronder genoemde onderverdelingen niet meer expressis verbis aangegeven.

53

ALGEMEEN.

KERKEN EN GROEPEN.

(R.-K. Kerk, Oudkath. Kerk, Ned. Herv. Kerk, Waalse gemeenten, Remonstranten, Afscheiden en Chr.-geref. kerken en groepen, Geref. Kerken, Evang.-Lutherse en Hersteld Evang.-Lutherse Kerken, Doopsgezinden, Baptisten, Darbisten e.a., buitenlandse gemeenten.)

INTERKERKELIJKE RELATIES EN ORGANISATIES.

BIJZONDERE PERIODEN, GEBEURTENISSEN, BEWEGINGEN.

(chronologische volgorde: Bataafse Republiek, Koninkrijk Holland, Inlijving, Koninkrijk der Nederlanden; Reveil, Afscheiding, Doleantie; Groninger, Moderne, Ethische, Confessionele e.a. richtingen.)

THEOLOGIE.

(De wetenschappelijke theologie. Predikantsopleiding. Seminaria. De verschillende vakken. Wetenschappelijk-theologische richtingen.)

PREDIKING. PASTORAAT. KERKELIJKE PRAKTIJK.

INWENDIGE ZENDING EN VOLKSMISSIES. DIAKONAAT EN CARITAS.

(UITWENDIGE) ZENDING EN MISSIE. KERK EN ISRAEL.

ORDEN EN CONGREGATIES.

GEESTELIJK LEVEN. MORAAAL.

LITURGIE. KERKBOUW. KERKLIED EN -MUZIEK.

LITERATUUR. BEELDENDE e.a. KUNSTEN.

WETENSCHAP EN TECHNIEK.

WIJSBEGEERTE.

ONDERWIJS EN OPVOEDING.

MAATSCHAPPELIJKE VRAGEN. KERK EN STAAT.

PERSONEN.

(alfabetische volgorde.)

REGIONALE EN PLAATSELIJKE GESCHIEDENIS.

(Voorop de provincies; vervolgens de plaatsen in alfabetische volgorde in Nederland zelf; daarna de koloniën; tenslotte andere landen.)

NIEUWE LITERATUUR

ALGEMEEN

1. C. J. de Kruijter, "Wat doen de kerken met hun oudere archieven?".
In: *Kerkinformatie*, nr. 70 (mei 1977)

2. J. J. Kalma, "Touwtrekken tussen 'fyn' en 'grou'".
In: *De vrije Fries*, LVII (1977), 53 - 60.

Overzicht over de kerkelijke toestand en gebeurtenissen van het jaar 1877 in Friesland, vnl. aan de hand van de kranten.

KERKEN EN GROEPEN

3. H. A. Hofman, *Ledeboerianen en kruisgezinden. Kerkhistorische studie over het ontstaan van de Geref. Gemeenten 1834 - 1927*, Utrecht 1977.

INTERKERKELIJKE RELATIES EN ORGANISATIES

4. J. Plomp, "Eenheid en pluraliteit. Vier verkenningen".
In: *Gereformeerd Theologisch Tijdschrift*, LXXVII (1977), 21 - 48.

S. belicht het vraagstuk van de relatie tussen eenheid en pluraliteit o.a. in de periode 1816 - 1951 uit de geschiedenis van de Ned. Hervormde Kerk; uit de (voor-)geschiedenis der Geref. Kerken; de afgescheidenen; A. Kuyper; de vereniging van 1892.

Ook verschenen in: *Pluraliteit in de kerk*. [Door] J. Firet, J. Hendriks, J. Plomp, J. T. Bakker, G. Dekker, J. J. van Nijen, Kampen (1977), 21 - 48.

5. P. N. Holtrop, "Honderd jaar World Alliance of Reformed Churches".
In: *Geref. Weekblad* (Kampen), XXXII (1977), 292 (13 mei 1977), 302 vlg. (27 mei), 311 vlg. (10 juni), 318 vlg. (17 juni).

BIJZONDERE PERIODEN, GEBEURTENISSEN EN BEWEGINGEN

6. Aart de Groot, "Tussen geloof en revolutie: de Utrechtse coetus in de jaren 1797 en 1798".
In: *Geloof en revolutie. Kerkhistorische kanttekeningen bij een actueel vraagstuk*. Aangeboden aan W. F. Dankbaar op zijn zeventigste verjaardag, Amsterdam 1977, 151 - 179.

Het beraad van de gereformeerde (of hervormde) predikanten uit de onderscheidene gewesten over de door de Bataafse revolutie ontstane situatie m.b.t. de kerkelijke goederen, de tractementen enz. O.a. worden genoemd G. Masman, pred. te Utrecht, A. van den Berg, pred. te Arnhem en A. Rutgers, pred. te Haarlem.

7. M. Elisabeth Kluit, *Nader over het réveil. Vijf schetsen*, Kampen (z.j.) 167 blz. III.

Prof. mr. D. J. van Lennep en mr. Jacob van Lennep in hun verhouding tot het negentiende-eeuwse Réveil in Nederland, 9 - 45. De functie van het boek bij het Protestantse Réveil, 46 - 83. Ottho Gerhard Heldring als Réveil-figuur, 84 - 107. De diaconessen in het Réveil, 108 - 133. Israel, knooppunt van het internationaal Réveil, 134 - 163. - Gedeeltelijk reeds elders gepubliceerd.

8. M. Goote, "Het Reveil en de afschaffing der slavernij".
In: *De Hoeksteen*, VI (1977), 11 - 18.

Overzicht. De meningen van Koenen, Gefken, Groen van Prinsterer, Da Costa.

9. C. Smits, *De afscheiding van 1834. III: Documenten uit het archief ds H. P. Scholte bewaard te Pella, Iowa, U.S.A.*, Dordrecht 1977, 384 blz. III.

Beroepsbrieven enz. van H. P. Scholte. De acte van afscheiding van Doeveren enz. Brieven van mr. J. Potter van Loon te Appingedam, J. A. Wormser, H. de Cock, H. P. Scholte, S. van Velzen, A. Brummelkamp, A. C. van Raalte, C. G. Moen e.a. Autobiografische schets van Scholte (vertaald). Handelingen van provinciale vergaderingen van Noordhollandse afgescheiden gemeenten 1837 - 1840. Teksten met toelichting.

10. A. Ypma, "Het godsdienstig lied en de Afscheiding".
In: *Het lied en de kerk. Hymnologische opstellen*, Groningen 1977 (*Studies van het Instituut voor Liturgiewetenschap* o.r.v. A. C. Honders, R. Steensma, J. Wit, nr. 3), 209 - 248.

Welke godsdienstige liederen werden door de afgescheidenen buiten hun kerkdiensten gezongen? Op grond van gegevens in brieven, (auto)biografieën enz. worden besproken liederen bij de huiselijke godsdienstoefening, op visite, in het gezelschap, bij het sterven, in de gevangenis enz. Voorts liederen in brieven van H. P. Scholte, L. G. C. Ledeboer.

11. Anton Korteweg, "De 'rode omwentlingszee': De domineedichters en 1848".
In: *De negentiende eeuw. Documentatieblad*, I (1977), 146 - 153.
Citaten uit gedichten van P. A. de Génestet, J. P. Hasebroek, N. Beets, B. ter Haar, Is. da Costa, met korte toelichtingen.
12. P. R. D. Stokvis, "Landverhuizerscorrespondentie rond 1848".
In: *De negentiende eeuw. Documentatieblad*, I (1977), 206 - 209.
Citaten uit brieven enz. van A. C. van Raalte (Michigan), A. Grifioen (Zutphen) aan J. Smeenk (Pella, Iowa) e.a. met korte toelichting.
13. H. A. V. M. van Stekelenburg, "Roomskatholieke landverhuizers naar de Verenigde Staten".
In: *Spiegel historiael*, XII (1977), 681 - 689.
S. vraagt aandacht voor een nog weinig bestudeerde groepering. III.

THEOLOGIE

14. J. M. van der Linde, "Honderd jaar zendingswetenschap in Nederland 1876/77 - 1975".
In: *Nederlands Theologisch Tijdschrift*, XXXI (1977), 226 - 242.
Overzicht van de beoefening van de zendingswetenschap (prot.) aan de Ned. universiteiten, o.a. in de negentiende eeuw en m.n. sinds de invoering van de H.O.-wet, waarbij het vak werd toebedeeld aan de herv. kerkelijke hoogleraren. De term is van J. C. Neurdenburg, wiens werk wordt besproken evenals van de belangrijkste missiologen in de twintigste eeuw in prot. Nederland.
15. J. van den Berg, "De uitdaging van het historisch-kritisch onderzoek".
In: *Gereformeerd Theologisch Tijdschrift*, LXXVII (1977), 239 - 260.
De standpunten van de supranaturatulisten, de modernen, de ethischen, de Groningers, de gereformeerden e.a. in de negentiende eeuw.

PREDIKING. PASTORAAT. KERKELIJKE PRAKTIJK

16. F. H. Kuiper, *Op zoek naar beter bijbels onderwijs*, Amsterdam 1977, 368 blz. Diss. Leiden R.U. 1977.
Op 101 - 151 bespreekt S. de catechisatiemethode van C. E. van Koetsveld aan de hand van diens *Noodig onderrigt voor mijne leerlingen* (1839).

INWENDIGE ZENDING. VOLKSMISSIE. CARITAS. DIAKONAAAT

17. Petrus Arnoldus Conradus Douwes, *Armenkerk. De hervormde diaconie te Rotterdam in de negentiende eeuw*. Schiedam 1977, XII en 324 blz. (*Stichting Historische publikaties Roterodamum*). Diss. Utrecht R.U. 1977.

Capita over het Rotterdam in de negentiende eeuw, zijn hervormde gemeente, de sociale toestanden, de armenzorg. Gedetailleerde behandeling van de organisatie der diaconie met haar scholen en tehuizen. Geestelijke aspecten van de diaconie. Als bijlage een lijst van de diakenen. Illustraties.

(UITWENDIGE) ZENDING. MISSIE. KERK EN ISRAEL

- J. Th. van der Kemp in Zuid-Afrika. - Zie nr. 38.
- Israel, knooppunt van het internationaal Réveil. - Zie nr. 7.

LITURGIE. KERKBOUW. KERKLIED EN -MUZIEK

18. *Een Compendium van achtergrondinformatie bij de 491 gezangen uit het liedboek voor de kerken*, samengesteld door de Prof. dr. G. van der Leeuw-Stichting, Amsterdam 1977, XII blz. en 1418 eenheden. Geb. Illustraties.

Ook over de negentiende-eeuwse liederen met hun dichters en componisten bevat dit werk rijk materiaal, m.n. in deel III: biografisch gedeelte. Uitvoerige registers.

- Het godsdienstige lied en de afscheiding. - Zie nr. 10.
 - R. Bennink Janssonius als hymnoloog. - Zie nr. 25.
 - De Vluchtheuvelzangen van dr H. Pierson. - Zie nr. 47.
19. V. H. M. Timmer, "De orgels van de voormalige doopsgezinde kerk te Hoorn".
In: *De Mixtuur*, nr. 23, nov. 1977, 504 - 514.
Het eerste orgel van 1807; nieuw orgel in 1871. Ill. Orgelmaker H. Knipscheer (1772 - 1833).
20. P. van Dijk, "Koraalspel in de 19de eeuw in Nederland".
In: *Het Orgel*, LXXIII (1977), 328 - 340.
S. bespreekt o.m. de voor het orgelspel in Nederland belangrijke richtlijnen van F. Schneider (zijn *Handbuch des Organisten*, ca. 1830) en koraalboeken van Van Blankenburg, Potholt, Nieuwenhuizen en Worp.

57

LITERATUUR. BEELDEND E.A. KUNSTEN

- De domineedichters en 1848. - Zie nr. 11.

ONDERWIJS EN OPVOEDING

21. E. P. de Booy, *De weldaet der scholen. Het plattelandsonderwijs in de provincie Utrecht van 1580 tot het begin der 19de eeuw*. Diss. Utrecht R.U. 1977. (*Stichtse Historische Reeks*, 3).
S. behandelt o.a. de verhouding kerk en school, de diakoniescholen.

22. L. Kalsbeek, *Theologische en wijsgerige achtergronden van de verhouding van kerk, staat en school in Nederland*, Kampen (1977), 447 blz. (*Ca-hiers voor het christelijk onderwijs*, nr. 24).

S. behandelt uitvoerig de negentiende eeuw met o.a. het conflict tussen Groen van Prinsterer en Van der Bruggen.

MAATSCHAPPELIJKE VRAGEN. KERK EN STAAT

- Het reveil en de afschaffing der slavernij. - Zie nr. 8.
23. Otto J. de Jong, "Christelijk ongeloof en de industriële revolutie. De oproep van A. J. Th. Jonker tot de gemeente".
In: *Geloof en revolutie* (.) [zie nr. 6], 193 - 209.
Bespreking van A. J. Th. Jonker, *Het sociale vraagstuk*, Rotterdam (1893).

PERSONEN

24. A. D. R. Polman, "Een en ander van en over dr Herman Bavinck".
In: *Geref. Weekblad* (Kampen), XXXII (1977), 300 vlg. (27 mei 1977), 309 (10 juni), 315 (17 juni); XXXIII (1977), 108 vlg. (23 sept. 1977), 125 vlg. (30 sept.), 139 (7 okt.), 169 - 171 (21 okt.).

Als oud-student geeft S. herinneringen aan B.s colleges. De collegedictaten van B. Waarom is B. nog actueel? B.s strijd voor een geref. gymnasium te Kampen. Verslagen van colleges van B. uit de jaren 1919 en '20 over bij hem ingediende vragen: Is instelling van een communistische staat in strijd met het christendom? Welke betekenis heeft de cultuur voor de eeuwigheid? Volksaard en religie.

25. A. C. Honders, "Roelof Bennink Janssonius. Een Nederlands hymnoloog uit de 19e eeuw".

In: *Het lied en de kerk* [zie nr. 10], 305 - 317.

Biografische schets. Bespreking van de herkomst van een van de door B. J. vertaalde liederen, *Liedboek voor de kerken* 314, de enige tekst die daarin van B. J. stamt.

26. C. van der Woude, "Een onbekend gebleven geschrift van de jonge Thorbecke".

In: *Gereformeerd Theologisch Tijdschrift*, LXXVII (1977), 95 - 109.

Publicatie van de met T. ondertekende boekbespreking van "De mysticisme" door E. A. Borger, in *Göttingische gelehrte Anzeigen*, 39. St. (1824), 381 - 391, voorafgegaan door een inleiding over de waarde ervan en de omstandigheden waaronder Thorbecke deze recensie schreef.

27. M. Goote, "Willem de Clercq, koopman en letterkundige".

In: *De Hoeksteen*, VI (1977), 106 - 110.

28. J. Hovius, "Een opheldering".

In: *Gereformeerd Theologisch Tijdschrift*, LXXVII (1977), 133 - 135.

Publicatie van de voorrede van Hendrik de Cock, voor de nieuwe uitgave van "Kort begrip der Institutie (.) van Joannes Calvinus (. . .) door Guilielmum Launeum (. . .) overgezet (. . .) door Joris de Raadt, Veendam 1837. Hierin spreekt De Cock over de zegen die van de leetuur van Calvijn op hem is uitgegaan. S. geeft deze tekst als toelichting bij een artikel van P. N. Holtrop over drie onbekende brieven van De Cock (*Gereformeerd Theologisch Tijdschrift*, LXXVI, (1976), 205 - 232).

29. A. Steenbeek, "De bijbellezingen van Da Costa".
In: *Herv. Weekblad*, jg. 88 (1976 - 1977), 150 vlg. (17 febr. 1977), 159 (24 febr.).

Inleidend overzicht. De bijbellezingen m.n. beschouwd als bron voor de kennis van persoon en theologie van Is. da Costa.

30. A. Steenbeek, "Da Costa dilettant-theoloog".
In: *Herv. Weekblad*, jg. 88 (1976 - 1977), 134 (5 mei 1977), 167 vlg. (9 juni 1977).

Inleidend artikel.

31. Tromp de Vries, "Lief en leed in Da Costa's huiselijk leven".
In: *De Hoeksteen*, VI (1977), 95 - 97.

Enkele passages uit brieven en gedichten van Is. da Costa betreffende zijn vrouw, zijn kinderen en huiselijke omstandigheden.

32. P. J. Ritsema, "In dienst van zijn zender".
In: *De Hoeksteen*, VI (1977), 35 - 39.

De godsdienstonderwijzer C. M. Dekker (1849 - 1910), in Scheveningen in 1881.

33. L. Buning, "Johannes Elias Feisser op 't Gasselternijveen".
In: *Drenthe*, XLVIII a (1977), 221 - 223.

Als Ned. Herv. pred. van Gasselternijveen werd Feisser in 1843 uit het ambt gezet o.a. om zijn afwijzing van de kinderdoop. Waarschijnlijk 15 mei 1845 werden de eerste zeven volwassenen door Julius Köbner (afgevaardigd door de Baptistengemeente Hamburg) gedoopt, waardoor de eerste Baptistengemeente in Nederland ontstond. In 1849 vertrok F. naar Nieuwe-Pekela. Het gedicht dat F. schreef na zijn afzetting wordt afgedrukt op blz. 220.

34. *Nagelaten brieven van P. A. de Génestet. 1829 - 1861*, verzameld en ingeleid door drs. S. M. Verkroost, Delft 1977.

Brieven van De G. aan A. C. Kruseman, G. de Clercq, E. J. Potgieter e.a. uit de jaren 1852 - 1861.

35. J. Lussenburg, "Ds. Willem Hendrik Gispén (1833 - 1909)".
In: *Geref. kerkhistorisch Tijdschrift*, XIII (1976 - 1977), 31 vlg., 46 - 48, 60 - 64; XIV (1977), 13 - 16.

Biografisch, verhalend.

36. P. J. Ritsema, "Jildert van der Helm en zijn nakomelingen".
In: *De Hoeksteen*, VI (1977), 89 - 91.

J. van der Helm, 1778 - 1857; herv. pred. Oosterhout 1804, Nieuwkerk 1810. Genealogische gegevens.

37. P. J. Ritsema, "Van een priester die niet aan de overzijde voorbijging".
In: *De Hoeksteen*, VI (1977), 52 - 55.
Dr Th. C. R. Huijdecoper (1805 - 1866), pred. hervormde gemeente te Den Haag 1838.
- A. J. Th. Jonker, *Het sociale vraagstuk*, 1893. - Zie nr. 23.
38. I. H. Enklaar, "Een 'jacobijn' in Zuid-Afrika: J. Th. van der Kemp".
In: *Geloof en revolutie* (.) [zie nr. 6], 181 - 191.
Joh. Th. van der Kemp (1747 - 1811) als eerste zendeling van de London Missionary Society naar Kaapstad getrokken, ijverde in Zuid-Afrika in solidariteit met de Hottentotten of Khois (hij huwde een door hem vrijgekocht slavinnetje) tegen de beestachtige slavernij op zeer felle wijze, waardoor hij in conflict kwam met het gouvernement.
39. J. J. Kalma, "Ds Jacobus Klein en de Hogerhuiszaak".
In: *Leeuwarder Courant*, 29 jan. 1977.
Als pred. van Beetgum werd K. gemengd in de zaak van de drie broers Hogerhuis die veroordeeld werden voor een zaak waaraan volgens K. (en velen met hem) zij onschuldig waren. In deze jaren was K. sterk onder de invloed van Tolstoy. Later behoorde hij tot de geestverwanten van "De blijde Wereld".
40. M. den Admirant, "Ds Kleinendorst en zijn Lof der Psalmen".
In: *De Hoeksteen*, VI (1977), 58 - 60.
K. Kleinendorst, chr. geref. predikant (1820 - 1892).
- C. E. van Koetsveld, *Noodig onderrigt voor mijne leerlingen*. - Zie nr. 16.
41. W. Dekker, "Kohlbrugges dooppreken. Enkele aantekeningen".
In: *Theologia reformata*, XX (1977), 214 - 224.
42. M. Goote, artikelen over Ds Jan de Liefde.
In: *Centraal Weekblad*, XXV (1977), nr. 11 (19 mrt. 1977), nr. 12 (26 mrt.), nr. 13 (2 apr.).
De zanger uit de reveilkring. De L. en de Christelijke Vrienden. De L. als evangelist.
43. P. J. Doets, "Jan Jacob Lodewijk Luti en de Waalse gemeente te Middelburg".
In: *Zeeuws Tijdschrift*, XXVII (1977), 11 - 17.
J. J. L. Luti, waals pred., later te Rotterdam, overl. 1901.
44. J. Haitsma, "1827 - 1977".
In: *Herv. Weekblad*, jg. 88 (1976 - 1977), 138 (5 mei 1977), 168 vlg. (9 juni), 174 vlg. (16 juni), 285 (30 juni), 302 (27 juli).
Betr.: D. Molenaar, Adres aan alle mijne hervormde geloofsgenoten, 1827. Verschillende passages worden afgedrukt en besproken.
45. W. Otten, "Over kerkelijke tractementen".
In: *De Hoeksteen*, VI (1977), 92 - 94.
Ds J. G. P. Müller, herv. pred. Holten 1831 - 1885, verzoekt de Koning om subsidie (1854).
46. Manfred Bärenfänger, "Pieter Johannes de Neui, der Friesenprediger".

In: *De Christen. Weekblad van de Baptistengemeenten*, jg 92 (1977), nr. 16 (22 apr. 1977), nr. 17 (29 apr.) nr. 18 (6 mei), nr. 19 (13 mei).

Biografisch, verhalend, gedetailleerd. Illustraties. De baptisten te Franeker.

47. A. le Coq, "De Vluchtheuvelzangen van dr H. Pierson".

In: *Het lied en de kerk* [zie nr. 10], 249 - 304.

Doctoraalscriptie Utrecht. S. onderscheidt en bespreekt in *Vluchtheuvelzangen* (uitg. 1912) verschillende typen liederen: bijbelliëderen, paasliederen, enz. met citaten. Hymnologische opmerkingen.

48. Gerrit J. ten Zythoff, "The Americanization of Albertus C. van Raalte: A preliminary Inquiry".

In: *Reformed Review*, XXX (1977), 77 - 82.

49. Elton J. Bruins, "Albertus C. van Raalte and his Colony".

In: *a.w.*, 83 - 94.

50. Gordon J. Spykman, "The Van Raalte Sermons".

In: *a.w.*, 95 - 102.

51. Peter De Klerk, "A Bibliography on A. C. van Raalte".

In: *a.w.*, 103 - 141.

52. S. P. Tabaksblatt, *Het leven van Dr Philip Samuel van Ronkel. Een worsteling om waarheid*, Kampen 1977. 27 blz. (*Verkenning en bezinning. Driemaandelijks periodiek. Reeks geschriften over de verhouding van de kerk en het joodse volk*, jg. 11, nr. 2, sept. 1977).

53. Z. O. Broek Roelofs, "Cornelis Christiaan Schot (1852 - 1920)".

In: *Geref. Kerkblad voor Drente en Overijssel*, LX (1977), nr. van 5, 12, 19 en 26 nov. en 10 dec. - Zie ook nr. 54.

54. J. J. Wildeboer, "Dr C. C. Schot, de eerste Gereformeerde predikant van Hardenberg".

In: *Kerknieuws Hardenberg*. Mededelingenblad van de Geref. Kerk (vrijgem.) te Hardenberg, achtste jg. diverse nr. (sept. - dec. 1976), negende jg. (1977), 2 jan. 30 jan.

Uitvoerige schetsen van leven en werk van een der gereformeerde predikanten van de doleantie-generatie.

55. J. A. van Kampen, "Johannes van Vloten in Deventer".

In: *Spiegel historiael*, XII (1977), 541 - 547.

Het verzet van Van Vloten (1818 - 1883) hoogleraar aan het athe-naeum te Deventer 1854 - 1867, tegen het "maatschappelijk ge-huichel" van predikanten e.a. en zijn ontslagals zodanig. Illustraties.

56. M. Goote, artikelen over J. A. Wormser.

In: *Centraal Weekblad*, XXV (1977), nr. 3 (22 jan. 1977), nr. 4 (29 jan.).

Een caricatuur van het reveil. Groen en Wormser.

PLAATSELIJKE EN REGIONALE GESCHIEDENIS

57. A. Pathuis, *Groninger gedenkwaardigheden. Teksten, wapens en huismer-*

ken van 1298 - 1814, Assen-Amsterdam 1977, 1079 blz.

Kerkelijke gegevens betreffende grafzerken, gedenkboarden, gewelfschilderingen, klokken, banken, rouwborden enz.

- Friesland in 1877. - Zie nr. 2.

58. Wim Tepe, *Een kerk die bleef*, Hilversum 1977.

Bij het honderdjarig bestaan van de roomskatholieke Dominicuskerk te Amsterdam.

59. W. Duinkerken, *Van christelijk afgescheiden tot gereformeerd. De Gereformeerde Kerk te Ezinge 1835 - 1975*, 71 blz. (z.p., z.j.) (1977).

- Gasselternijveen. - Zie nr. 33.

60. L. J. Joosse, *Ende Godts daden niet vergeten. Enkele momenten uit de eeuwenlange geschiedenis van het kerkelijk leven te Hasselt en N.O. Overijssel*, Enschede 1977, 104 blz.

Bedoeld is: N.-W. Overijssel.

61. Jac. de Bruijn, *De hervormde gemeente De Meern, historisch geschetst van haar oorsprong tot aan heden*, (z.p., z.j.) (1977).

62. H. Bouma, *Des Heren roemrijke daden. De geschiedenis van de Gereformeerde Kerk te Niezijl*, 1977. 168 blz.

63. H. M. Luning, *Zij hielden de lampe staande. Geschiedenis van de kerk te Noordlaren*, Groningen 1977.

- Rotterdam. - Zie nr. 17.

64. M. den Admirant, "Afscheiding en doleantie in Scheveningen".
In: *De Hoeksteen*, VI (1977), 135 - 143.

Overzicht van verschillende groeperingen.

65. Tromp de Vries, "Kerk op een eiland".

In: *De Hoeksteen*, VI (1977), 20 - 25.

Urk in het begin der negentiende eeuw.

66. A. J. van de Wetering, "1877 100 jaar 1977 Baptistengemeente Vriesche-loo".

In: *De Christen. Weekblad van de Baptistengemeenten*, jg. 92 (1977), nr. 44 (4 nov. 1977).

67. J. Haitsma, "Wetten van goede orde".

In: *Herv. Weekblad*, jg. 88 (1976 - 1977), 131 (3 febr. 1977).

In een artikelenreeks over de kerkgeschiedenis van hervormd Woerden: een bespreking van een plaatselijk reglement uit de negentiende eeuw.

68. J. L. Admiraal en G. P. Nijkamp, *Inventaris van de archieven der Gereformeerde Kerken en verenigingen te Zwolle 1835 - 1961*. Uitg. Gemeentelijke Archiefdienst Zwolle 1977.

69. J. A. Nieuwstraten, *Geschiedenis van de zevendedags Baptiste gemeenten in Nederland* (uitg. Zevendedags Baptiste Gemeente te Haarlem, Parklaan 21).